

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ
& Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛ. ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Ε.
Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ**

Τηλ. 2810 246860
Ταχ. Δ/ση: Ρολέν 4, 713 05
ΗΡΑΚΛΕΙΟ

E-mail: grss@dide.ira.sch.gr

Βασιλεία Καλοκύρη
Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων
Τηλ. 2810 246.864 // 2810 310.634
κιν. 697 99 30 724
Ιστοσελίδα: (ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ)
<http://users.sch.gr/sfscholiki/fi>
(ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ –
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ)
<http://diktyofilologonkalokyri.weebly.com>
E-mail : kalokyri@sch.gr

Ηράκλειο, 3-2-2015

Αρ. Πρωτ.: 105

Προς:
Φιλολόγους αρμοδιότητας
Σχολικής Συμβούλου
Φιλολόγων Ν. Ηρακλείου Β.
Καλοκύρη
(διαμέσου των Διευθύνσεων των
Σχολείων τους)
Και Σχολεία Δ.Ε. Παιδαγωγικής
Ευθύνης

Κοιν. :
1. Περιφερειακή Δ/ση Π/θμιας
& Δ/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης
2. Προϊστάμενο Επιστημ.&
Παιδαγ. Καθοδήγησης Δ/θμιας
Εκπ/σης
3. Διεύθυνση Δ.Ε. Ηρακλείου

**Θέμα: Συμμετοχή Φιλολόγων στο «Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού
Γραμματισμού». Ηλεκτρονική δήλωση συμμετοχής.**

Αγαπητοί /-τές Συνάδελφοι,

Όσοι Φιλολόγοι αξιοποιούν ή προτίθενται να αξιοποιήσουν φέτος στα σχολεία τους καλές πρακτικές για την υποστήριξη του γλωσσικού γραμματισμού των μαθητών, μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή στο Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού, στην ηλεκτρονική φόρμα, σημειώνοντας με ποιες δράσεις θα συμμετέχουν.

- ❖ Θα πραγματοποιηθούν στη συνέχεια συναντήσεις ανατροφοδότησης των μελών του Δικτύου –προαιρετικής προσέλευσης αλλά πολύ χρήσιμες- όπου οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν εμπειρίες και σχόλια για την εφαρμογή.
- ❖ Στο τέλος του έτους θα γίνει η καταληκτική συνάντηση για τα συμπεράσματα, μέσα από τη σύγκριση επιδόσεων καθώς και στάσης των μαθητών απέναντι στον γλωσσικό γραμματισμό τους.
- ❖ Επίσης, στο τέλος του έτους, μετά από σχετική ανακοίνωση, οι Φιλολόγοι που συμμετείχαν στο Δίκτυο αυτό θα αποστείλουν σε αρχείο word μια σύντομη ανασκόπηση της δράσης ή των δράσεων που εφάρμοσαν, ώστε με ανάρτηση αυτών στον ιστότοπό μας, ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ (<http://diktyofilologonkalokyri.weebly.com/>), να δημιουργηθεί μια κοινότητα «συνεργασίας και ανατροφοδότησης», με ιδέες και έμπνευση για μελλοντικές δουλειές.
- ❖ Οι συμμετέχοντες, παράλληλα, θα λάβουν Βεβαίωση Συμμετοχής στο Διασχολικό Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού.
- ❖ Η δήλωση συμμετοχής με ορισμένη δράση ή με ορισμένες δράσεις (στην ηλεκτρονική φόρμα, παρακάτω) δεν εμποδίζει το να αλλάξει ο Φιλολόγος δράση/-σεις στην πορεία. Στο τέλος του έτους στη σύντομη ανασκόπηση πεπραγμένων, θα αναφέρει όποιες δράσεις εφάρμοσε (ενδεχομένως άλλες από όσες αρχικά δήλωσε).
- ❖ Οι Φιλολόγοι οι οποίοι διδάσκουν στο ίδιο τμήμα και θα συνεργαστούν, ώστε να επιδιώξουν κοινούς ή συμπληρωματικούς στόχους (με ίδιες δράσεις ή διαφορετικές, αλληλοσυμπληρωματικές), μπορούν να συντάξουν από κοινού στο τέλος την ανασκόπηση ή –οποσδήποτε- να αναφέρει καθένας τους συναδέλφους-συνεργάτες, με επιγραμματική αναφορά στις δράσεις τους (απλή κατονομασία δράσεων των συνεργατών τους στο ίδιο τμήμα, π.χ. δράσεις προς βελτίωση ορθογραφίας).

Ειδικότερα, σχετικά με την προβληματική και τις δράσεις του Δικτύου μας σημειώνουμε τα ακόλουθα.

Στο πνεύμα της προσπάθειας που ξεκινήσαμε την περυσινή σχολική χρονιά, συνεχίζουμε και φέτος στα Γυμνάσια και Λύκεια τις δράσεις στο πλαίσιο του Διασχολικού Δικτύου για την υποστήριξη του γλωσσικού γραμματισμού των μαθητών.

Οι δράσεις του Δικτύου ενισχύουν τα ερεθίσματα του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας, καθώς, όπως κατ' επανάληψη διαπιστώνουμε ως εκπαιδευτικοί, δεν επαρκεί το δίωρο μάθημα για τον γλωσσικό γραμματισμό των μαθητών!

Βάση για τη συγκρότηση του Δικτύου γλωσσικού γραμματισμού έχουν αποτελέσει οι κοινές επισημάνσεις στις διασχολικές και ενδοσχολικές συναντήσεις μας ότι χρειάζεται να προσπαθήσουμε **σ υ σ τ η μ α τ ι κ ά**, προκειμένου οι μαθητές να αναπτύξουν **ικανότητες κατανόησης, παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο, να κατακτήσουν βασικά στοιχεία γλώσσας (καλή ανάγνωση, «ευανάγνωστη» γραφή, ορθογραφία), να εκτιμούν και να απολαμβάνουν λογοτεχνικά και επιστημονικά κείμενα καθώς και να αποκτήσουν άνεση στη διαχείριση ειδικότερων κειμένων πρακτικού χαρακτήρα**

(π.χ. αιτήσεων, δελτίων-λογαριασμών ΔΕΗ κ.ά., βιογραφικών σημειωμάτων κλπ), που αφορούν στον **κοινωνικό γραμματισμό** τους –και επομένως στην **ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία και την αποφυγή κοινωνικού αποκλεισμού**.

Αναγνωρίζοντας ελλείμματα των μαθητών (για διάφορους λόγους) και προσπαθώντας να υποστηρίξουμε τον γλωσσικό γραμματισμό τους, **αναπτύσσουμε στο πλαίσιο του Δικτύου ποικίλες δράσεις**. Ανάλογα με τις **ιδιαίτερες ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των μαθητών** (σχολείο αστικής/ημιαστικής/αγροτικής περιοχής, κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και μορφωτικό κεφάλαιο των γονέων, επιδόσεις μαθητών, μαθησιακές δυσκολίες ή όχι κ.ά.), **εστιάζουμε σε ειδικότερους στόχους γλωσσικού γραμματισμού** (π.χ. βασικούς στόχους «καλής ανάγνωσης-γραφής-ορθογραφίας» / κατανόησης κειμένων ποικίλων τύπων / παραγωγής λόγου προφορικού ή γραπτού).

Στην πράξη, οι δράσεις αυτές γίνονται **μετά από ευαισθητοποίηση-μύηση των μαθητών, ώστε να είναι συν-οδοιπόροι και συν-εργάτες με τους Φιλολόγους στους από κοινού προσδιοριζόμενους στόχους**.

Βασικό στοιχείο των δράσεων είναι η συστηματική εφαρμογή τους εν είδει «προγράμματος» μέχρι το τέλος του σχολικού έτους.

Συνοπτικά παρουσιάζουμε τις κυριότερες δράσεις του Δικτύου:

1. «Υποστήριξη βασικών δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού: βελτίωση ανάγνωσης – γραφής – ορθογραφίας- κατανόησης γραπτού λόγου .

Ενδεικτικός τρόπος υλοποίησης: Προηγείται διαπίστωση γλωσσικών ελλειμμάτων σε συζήτηση με τους μαθητές, ευαισθητοποίηση, «συμβόλαιο» προσπάθειας με δράσεις ευχάριστες, χωρίς ιδιαίτερο πρόσθετο φόρτο.

Ο Φιλολόγος **σε κάθε διδακτική ώρα, σε κάθε φιλολογικό μάθημα που διδάσκει** (π.χ. Ιστορία, Αρχαία Ελλ. Γλ., Λογοτεχνία) **αναθέτει στους μαθητές να διαβάσουν στο σπίτι μια μεγάλη περίοδο [ή μια μικρή παράγραφο] από το «μάθημα της ημέρας» και –αντίστοιχα- αφιερώνει, στο επόμενο μάθημα, λίγα λεπτά για επιδίωξη των στόχων: «ανάγνωση με χρωματισμό, επιτονισμό φωνής» από έναν ή περισσότερους μαθητές, ορθογραφία (προφορικά, μερικών λέξεων με ερωτήσεις/απαντήσεις ή/και πίνακα), διατύπωση περιεχομένου/νοήματος από μαθητές.**

Σημειώσεις:

- i. Δεν είναι ανάγκη να «αναγνώσουν» ή να «παρουσιάσουν το νόημα» πολλοί μαθητές (λόγω του περιορισμένου χρόνου). Ενδιαφέρει η καθημερινή εφαρμογή στην τάξη, ώστε εκ περιτροπής να συμμετέχουν όλοι και μάλιστα να προσδοθεί έμφαση και να τονιστεί στην πράξη η σπουδαιότητα της δράσης αυτής!
- ii. **Ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών υλοποιούνται όλες οι δράσεις βασικών δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού ή μερικές ή μία (ανάγνωση / (αντι)γραφή / ορθογραφία /κατανόηση-απόδοση νοήματος.**
- iii. Για αντιγραφή (αν κριθεί ως σύμφωνη με τις ανάγκες των μαθητών· μπορούν να το εφαρμόζουν όσοι μαθητές το επιθυμούν): ορίζεται για το σπίτι πολύ λίγο κείμενο, 2-3 γραμμές, από την περίοδο ή από τη μικρή παράγραφο που ανατέθηκε. Στο επόμενο μάθημα, ο διδάσκων/η διδάσκουσα, για τόνωση εσωτερικών κινήτρων των μαθητών, επιβραβεύει τετράδια που παρουσιάζονται ενδεικτικώς.
- iv. Συμφωνείται (στην αρχή, κατά την ευαισθητοποίηση-μύηση των μαθητών και το αρχικό «συμβόλαιο για τις δράσεις γλωσσικού γραμματισμού») οι μαθητές

να τηρούν και να έχουν καθημερινά στην τσάντα τους ένα **τετράδιο δράσεων γλωσσικού γραμματισμού**, όπου μπορούν να γράφουν κάθε σχετικό με τις δράσεις αυτές. Στο τετράδιο αυτό, μπορούν επίσης να τηρούν υλικό και από δράσεις αντίστοιχες σε άλλα μαθήματα, από άλλους καθηγητές που συμμετέχουν στις δράσεις αυτές.

- v. **Το «ιδεώδες» από άποψη αποτελεσματικότητας είναι να γίνονται αυτές οι δράσεις (όσες επιλεγούν για τις ανάγκες του τμήματος) με τον συντονισμό-εμπύγωση όλων των Φιλολόγων του τμήματος!!! Ακόμη περισσότερο: Τα οφέλη πολλαπλασιάζονται αν οι Φιλολόγοι συνεργαστούν και με άλλους εκπαιδευτικούς του τμήματος, έτσι ώστε, ει δυνατό, αντίστοιχες δράσεις να εφαρμόζονται σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα (μαθήματα), με την εποπτεία του αντίστοιχου καθηγητή και με υλικό από το αντίστοιχο μάθημα! Συνιστώ θερμά στα Σχολεία Παιδαγωγικής μου Ευθύνης να προχωρήσουν σε συνεργασία οι εκπαιδευτικοί σε κάθε τμήμα, με αντίστοιχες δράσεις υποστήριξης των βασικών δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού, έτσι ώστε να πολλαπλασιάζεται το ερέθισμα κι η έμφαση στη σημασία των δράσεων. Με τη συνεργασία όσο περισσότερων ειδικοτήτων και καθηγητών γίνεται, ενισχύεται η επίτευξη στόχων ‘στάσης’ των μαθητών απέναντι στην κατάκτηση της γλώσσας.**

2. Συστηματική συγγραφή μιας παραγράφου (για εξάσκηση σε περίληψη ή σύνταξη παραγράφου). Η σύνθεση-γραφή της παραγράφου ανατίθεται ως δράση για το σπίτι. Η παρουσίαση και ο σχολιασμός γίνονται στην τάξη. Κάθε φορά παρουσιάζεται έστω μία παράγραφος από έναν μαθητή. Η συχνότητα και το εύρος εφαρμογής προσδιορίζονται από τον/τη Φιλολόγο και τους μαθητές, ανάλογα με τις ειδικότερες συνθήκες. Π.χ. σε κάθε διδακτική ώρα ή τακτικά σε ένα μάθημα (ή σε περισσότερα) που διδάσκει ο Φιλολόγος σε ένα τμήμα, ή πιο συστηματικά στη Νεοελληνική Γλώσσα κλπ.

3. Ποικίλες Δραστηριότητες Γλωσσικού Γραμματισμού που αναπτύσσουν **ικανότητες κατανόησης, παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο.** Η συχνότητα προσδιορίζεται με συμφωνία καθηγητή-μαθητών, αλλά έχει σημασία η τακτική/ συστηματική εφαρμογή.

Π.χ.

- Συστηματικά, στο πλαίσιο της Νεοελληνικής γλώσσας οι μαθητές/-τριες **γράφουν στο σπίτι και παρουσιάζουν κείμενο** (έστω ένας/μία, κάθε φορά, με σχολιασμό από τους μαθητές-ακροατές, σε πνεύμα παιδαγωγικό κι όχι επικριτικό), προκειμένου να βελτιωθούν όλοι σε θέματα παραγωγής γραπτού λόγου.
- Απαντούν προφορικά σε **ερωτήσεις κατανόησης βάσει σύντομου κειμένου**, που δίνονται σε φωτοτυπία για επεξεργασία στο σπίτι.
- Εξασκούνται να γράφουν βιογραφικό (οδηγίες στην τάξη, γραφή στο σπίτι) και σε προσδιορισμένες ώρες παρουσιάζουν καθένας με τη σειρά του το δικό του, ενώ σχολιάζουν θέματα διατύπωσης κλπ με ρόλο ενεργού ακροατή.
- **Εξάσκηση στη διαχείριση ειδικότερων κειμένων πρακτικού χαρακτήρα (π.χ. αιτήσεων, δελτίων-λογαριασμών ΔΕΗ κ.ά.)**
- **Διαθεματικές δραστηριότητες δημιουργικής γραφής**

4. Διδασκαλία στην τάξη ολόκληρου λογοτεχνικού έργου (μυθιστορήματος ή συλλογής διηγημάτων ή ποιημάτων κ.λπ). Η διδασκαλία προγραμματίζεται για διάρκεια έως 8 ώρες (εκτός εξαιρέσεων) και χρειάζεται σχεδιασμό εκ μέρους του Φιλολόγου, ώστε να γίνει καλή διαχείριση του χρόνου σε σχέση με το υλικό. Ανατίθεται ανάγνωση στο σπίτι, ενδεχομένως μια πρώτη σύντομη γραπτή περιληπτική απόδοση περιεχομένου – ιδεών- εντυπώσεων/κρίσεων και στη συνέχεια σταδιακή ερμηνευτική προσέγγιση στην τάξη, με εκπ/κές τεχνικές ενεργού συμμετοχής (ερωτήσεις/απαντήσεις, εργασίες σε ομάδες, δραματοποίηση σκηνών κλπ), με προσοχή ώστε να συνδυάζεται το «τι» (περιεχόμενο, σημασίες) με το «πώς» (τρόπο γραφής, μέσω του οποίου εκφράζονται τα νοήματα: εκφραστικά μέσα, αφηγηματικές τεχνικές σε συσχέτιση με νοήματα). Καλλιέργεια προφορικού και γραπτού λόγου με συγκεκριμένες δράσεις.

5. Βιβλιοπαρουσιάσεις (λογοτεχνικών αλλά και επιστημονικών βιβλίων, κατάλληλων για την ηλικία των μαθητών. Μπορούν να οργανωθούν με ανάθεση σε μαθητές, με βάση διάγραμμα (δομή παρουσίασης) που θα δίνεται από τον/τη Φιλολόγο. Η συχνότητα βιβλιοπαρουσιάσεων, η διάρκεια (π.χ. 10΄) καθώς και το ενδεχόμενο συνοδευτικό εποπτικό υλικό (π.χ. ψηφιακή παρουσίαση (ppt) από τον μαθητή/τη μαθήτρια) θα προσδιορίζονται από τον/τη Φιλολόγο, ανάλογα με τις συνθήκες του τμήματος κλπ.

6. Λέσχη ανάγνωσης (π.χ. με αξιοποίηση βιβλίων της σχολικής Βιβλιοθήκης). Η συχνότητα επίσης εξαρτάται από τις συνθήκες. Σημασία έχει να γίνουν κατά τη διάρκεια του έτους συστηματικά, τουλάχιστον 3 συναντήσεις σε ώρες εκτός σχολικού ωραρίου.

7. Ερευνητικές Εργασίες με θέματα που υποστηρίζουν τον γλωσσικό γραμματισμό (π.χ. αναλύσεις έργων τέχνης, παραγωγή γραπτού λόγου ως αντικείμενο της Ερευνητικής Εργασίας)

8. Προγράμματα ή Όμιλοι με θεματική που αφορά στην καλλιέργεια (κατανόηση /παραγωγή) προφορικού ή γραπτού λόγου.

9. 3^{ος} Διασχολικός Διαγωνισμός Ορθογραφίας Για τρίτη συνεχή χρονιά θα διεξαχθεί και φέτος ο 3ος διασχολικός διαγωνισμός ορθογραφίας (υλικό-συντονισμός: κ. Ν. Χατζάκης, Φιλολόγος (10 ΓΕΛ Ηρακλείου) και κ. Φ. Χαλκιαδάκη, Φιλολόγος (13^ο ΓΕΛ Ηρακλείου). Προγραμματίζεται την εβδομάδα πριν από τις διακοπές του Πάσχα (από 30 Μαρτίου έως 3 Απριλίου – η ακριβής ημερομηνία αφήνεται στην ευχέρεια του κάθε σχολείου). [Προσεχώς θα σταλούν τα σχετικά αρχεία για τον διαγωνισμό.]

10. Άλλες καινοτόμες δράσεις ή καλές πρακτικές. Προσδιορίστε με βάση τη δική σας εμπνευση και πρωτοβουλία ή και τη συνεργασία με άλλους συναδέλφους.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (προαιρετικό)

Όσοι θέλετε, μπορείτε, κατά τη φάση της ευαισθητοποίησης των μαθητών και της «πρόκλησης ενδιαφέροντος για ανάληψη έργου», να δώσετε ένα σύντομο (ανώνυμο) ερωτηματολόγιο, με στόχο κυρίως τη διερεύνηση της στάσης τους σε θέματα γλωσσικού γραμματισμού.

Αντίστοιχα, στο τέλος των δράσεων, στο τέλος του σχολικού έτους, το ερωματολόγιο μπορεί να δοθεί ξανά, ενδεχομένως το ίδιο ή να διαμορφωθεί με ερωτήματα σύγκρισης πριν/μετά, προκειμένου να διαπιστώσουμε ενδεχόμενες αλλαγές στις αντιλήψεις και τη στάση των μαθητών διαμέσου των δράσεων στις οποίες τους «μυήσαμε» και τις οποίες εφαρμόσαμε συστηματικά.

Αγαπητοί/-τές Συνάδελφοι,

Η παρούσα πρόσκληση έχει συντονιστικό χαρακτήρα, καθώς πολλές δραστηριότητες σαν τις προαναφερόμενες ή και άλλες πραγματοποιούνται από τους Φιλολόγους. Συμμετέχοντας στο Διασχολικό Δίκτυο για τον Γλωσσικό Γραμματισμό στηρίζουμε τους μαθητές μας αλλά και το έργο μας, με αλληλοτροφοδότηση, σε κλίμα επικοινωνίας, εμπιστοσύνης και συνεργασίας.

Όπως είπαμε, δεν είναι δεσμευτικό να ακολουθήσετε τις δράσεις που τώρα θα δηλώσετε, αλλά μπορείτε στο τέλος της χρονιάς, στην ανασκόπηση που θα στείλετε (αρχείο word), να αναφέρετε όσα στην πορεία εφαρμόσατε.

Για να δηλώσετε συμμετοχή στο Δίκτυο Γλωσσικού Γραμματισμού, με δράσεις της επιλογής σας, πατήστε στον ακόλουθο σύνδεσμο.

[ΦΟΡΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΣΧΟΛ ΔΙΚΤΥΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ](#)

Με τιμή,
Βασιλεία Καλοκύρη
Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων
Ν. Ηρακλείου